

Souhrnná teritoriální informace:

Rusko

Zastupitelský úřad 27. 8. 2024 19:44

Ruská federace je největším nástupnickým státem Sovětského svazu. V dnešní podobě Rusko vzniklo 25. prosince 1991. Politicky jde o poloprezidentský systém s dvoukomorovým parlamentem, složeným z Rady federace a Státní dумы. Hlavou státu je prezident, kterým je nyní Vladimir Putin. Ten svoji funkci vykonává od roku 2000, s krátkou přestávkou v letech 2008-2012, kdy byl předsedou vlády. Jeho současný mandát vyprší v roce 2024.

Ruská federace je jedenáctou největší ekonomikou světa s nominálním HDP 4,0 bil. USD (2022, PPP) a členem dvacítky největších ekonomik světa G-20. V Evropě je pátou největší ekonomikou, nejlidnatější evropskou zemí se 146 miliony obyvatel a rozlohou největší zemí na světě. Současně se do února 2022 jednalo o největšího dodavatele ropy a plynu pro evropské země. I když Rusko nikdy nepatřilo k vyspělým ekonomikám, tak jeho rozloha, počet obyvatel, geografická blízkost, popularita tradičních českých výrobků, ale i některé přetrvávající ekonomické vazby vytvářely určitý potenciál pro české výrobce a exportéry.

Dlouhodobě agresivní politika Ruska, projektující do ekonomické spolupráce politické cíle, které byly v rozporu s českými zahraničně-politickými a bezpečnostními zájmy, vedla k postupné změně situace. Válečná agrese Ruska proti Ukrajině s následnými sankcemi Evropské unie a západních zemí zásadním způsobem omezila možnosti českých výrobců a exportérů uplatnit se na místním trhu. V důsledku současné situace také dochází ke snižování surovinové závislosti ČR na Rusku i omezování spolupráce v průmyslových oblastech s možným využitím pro válečný průmysl, které tvořily hlavní součást česko-ruského obchodu. Podnikání v zemi je dnes zejména s ohledem na stále silnější státní dirigismus a nepředvídatelné zásahy do ekonomických aktivit firem hodnoceno jako vysoce rizikové bez možnosti využití standardních právních nástrojů. Tuto skutečnost stupňuje zákon o zahraničních agentech a umístění ČR na seznam tzv. "nespřátelenných zemí", které mohou zásadním způsobem ovlivnit ekonomické aktivity českých subjektů na místním trhu.

Za současné situace nedoporučuje MZV ČR uskutečňovat ani pracovní ani turistické cesty do Ruské federace.

Lze předpokládat, že se v Rusku, které se v horizontu několika příštích let bude potýkat s ekonomickými problémy, budou dále zhoršovat podmínky pro podnikání i vymahatelnost práva, které většinu zahraničních firem neumožní v Rusku dlouhodobě působit.

Základní údaje	
Hlavní město	Moskva
Počet obyvatel	146,42 mil.
Jazyk	ruština
Náboženství	pravoslavné 66 % (starověrci 1,4 %), bez vyznání (14 %), islám 6 %, ostatní >1 %
Státní zřízení	poloprezidentský systém
Hlava státu	Vladimír Putin
Hlava vlády	Michail Mišustin
Název měny	rubl
Cestování	
Časový posun	+1 až +9 hodin
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	
Ekonomický úsek	Mgr. Jan Ondřejka, PhD., MSc.
Konzulární úsek	Mgr. Šárka Příbylová
CzechTrade	
Czechinvest	
Ekonomika	
	2023
Nominální HDP (mld. USD)	2106
Hospodářský růst (%)	3,6
Inflace (%)	5,86
Nezaměstnanost (%)	3,17

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Ruský prezident je v politickém systému Ruska nejvýše postavenou osobou a je tedy hlavou státu. Do své funkce je volen na šest let. Současný prezident Vladimir Putin v březnu 2024 obhájil páté funkční období, které by mělo trvat do roku 2030. Z mnoha rolí ruského prezidenta jsou politicky nejdůležitější právo navrhnout Státní dumě premiéra Ruské federace, na jeho návrh jmenovat členy vlády a řídit práci a zasedání vlády. Některé, především tzv. silové rezorty (obrana, vnitro,...) mu podléhají přímo, je vrchním velitelem ruských ozbrojených sil.

V. Putin svoji politiku založil na stabilitě a budování silného centralizovaného státu, jak v ekonomické, tak především v politické a bezpečnostní rovině. Politicky se opírá o stranu Jednotné Rusko, které ho navrhlo do nejvyšší státní funkce a lze ji označit za prezidentovu stranu. Po většinu své existence (zal. 2001) disponuje parlamentní a v některých obdobích i ústavní většinou.

Politická dominance Jednotného Ruska a právo rozdělovat nejvyšší posty v politické i hospodářské sféře vedla ke vzniku tzv. systémové opozice. Neusiluje o změnu politického uspořádání Ruska a spokojí se s některými ústupky ve vládní politice a funkcemi pro své kandidáty. Sem se řadí především Komunistická strana, Spravedlivé Rusko a Liberálně-demokratická strana. V roce 2020 pod kontrolou vlády vznikly tři politické strany, které mají nabídnout volbu těm, kteří hledají něco nového, ale v principu souhlasí s vedením země pod V. Putinem a Jednotným Ruskem. Jde o strany Noví lidé, Zelená alternativa a Za pravdu, které se snaží oslovit voliče se zájmem o příchod nových lidí, především podnikatelů, do politiky, podporují zelené iniciativy nebo jsou pro prosazování konzervativních hodnot. Reálně ale vládne strana Jednotné Rusko, které v posledních parlamentních a regionálních volbách (2021-2023) získalo nejvíce hlasů. Ostatní opoziční strany jsou mimo parlament, bez reálné politické síly a vlivu a jsou označovány za „nesystémovou opozici“ (např. strana Jablko).

Systém vládnutí a politické tendence v zemi jsou dnes silně ovlivněny ruskou invazí na Ukrajinu, která trvá nepřetržitě od února 2022. Politická, sociální a ekonomická situace v Rusku je řízena v podmínkách války, které se Rusko jako agresor účastní. Opoziční politici, nezávislí novináři a lidskoprávní aktivisté jsou z politické a mediální scény systematicky odstraňováni, aby neohrozili stabilitu současné vlády Vladimira Putina. Lidskoprávní situace se výrazně zhoršuje, mnoho kritiků režimu z Ruska emigruje, čelí represím nebo si odpykává mnoholeté tresty odnětí svobody kvůli jejich protiválečným nebo protivládním postojům.

Rétorika ruské vlády a jí řízenými médii se od zahájení vojenské agrese proti Ukrajině silně soustředí na potřebě „ochrany vlasti před vnějšími hrozbami“, konfrontaci se Západem, posilování vztahů s africkými, blízkovýchodními a asijskými zeměmi (zejména Indií a Čínou) a posílení pozice Ruska na mezinárodní scéně.

1.2 Zahraniční politika země

Členství v Radě bezpečnosti OSN, držení atomových zbraní, porážka nacizmu ve 2. světové válce, vlastenecká rétorika o silném Rusku a nejaktuálnější vojenská invaze Ruska na Ukrajinu jsou významnými východisky ruské zahraniční politiky. Ruská zahraniční politika je dlouhodobě silně ovlivněna vojenskými aktivitami, v zahraničí mj. v Gruzii, Sýrii a od r. 2022 na Ukrajině. Rusko se řídí pragmatismem a snahou upevňovat v každé situaci své postavení a být důležitým mezinárodním hráčem. Rusko se snaží hrát významnou roli protikladu západním strukturám a posilovat spolupráci v rámci alternativních uskupení např. se zeměmi Latinské Ameriky, Afriky a Asie.

Nespokojenost Ruska s prohlubující se spoluprací Ukrajiny se západními strukturami (EU a NATO) vyústila ve vojenskou invazi Ruska na území Ukrajiny dne 24. 2. 2022. Ukrajina následně přerušila s Ruskem diplomatické vztahy. Na území bývalého Sovětského svazu se Rusko vymezuje vůči pobaltským zemím (členové EU a NATO), s nimiž má omezené diplomatické vztahy. Ve střední Evropě a tedy i s ČR má Ruská federace vztahy, v nichž se odráží společná historická zkušenost z dob socialismu během dvacátého století a rozdílné politické a ekonomické realie, které v nich panují od 90. let minulého století. Bilaterální vztahy mezi těmi zeměmi (včetně ČR) a Ruskem se navíc razantně zhoršily z důvodu ruské vojenské agrese proti Ukrajině a politicko-vojenské podpory středoevropských států Kyjevu během pokračujícího konfliktu.

V dalších zemích, často označovaných jako tzv. blízké zahraničí (tj. postsovětské země), hraje Rusko důležitou roli z bezpečnostního i ekonomického hlediska. Rusko pokračuje ve spolupráci s bývalými sovětskými republikami v mezinárodních formátech, např. Společenství nezávislých států, Eurasijské ekonomické unii a Organizaci Smlouvy o kolektivní bezpečnosti. S Běloruskem Rusko navíc tvoří Svaz Ruska a Běloruska, který spočívá ve spolupráci v oblasti politické, ekonomické, kulturní a vojenské.

S Evropskou unií popř. jejími členskými zeměmi se ruské vztahy razantně zhoršily z důvodu invaze Ruska na Ukrajinu v roce 2022. EU jako organizace a její členské státy jsou zařazeny na ruský seznam tzv. nespřátelených zemí a diplomatické zastoupení EU a jejich členských států v Rusku a Ruska na území EU bylo zásadně omezeno. Omezení se týká i kulturní, vědecké a ekonomické spolupráce. Politiku konfrontace uplatňuje Rusko i ve vztahu k NATO a dalším podobně smýšlejícím zemím, např. Velké Británii, Japonsku, Jižní Korei a Austrálii. Vztahy na bodu mrazu má Rusko i s USA, které Moskva obviňuje z hegemonie, dominance na mezinárodní scéně a vojensko-politické podpory Ukrajiny.

Z dob socialistické minulosti disponuje Rusko mnoha vazbami na asijské, africké a latinskoamerické země, kterých se snaží využívat v nových válečných podmínkách vyvolaných svým režimem. Mimo jiné v Africe má Rusko ambici vrátit se na dřívější pozice, s argumentem, že se na kontinentu nikdy nechovalo jako kolonizátor, na rozdíl od evropských (historicky) nebo jiných zemí (USA nebo Čína v moderních dějinách). V Asii nebo Latinské Americe je ruský vliv slabší (z ekonomických důvodů nebo kvůli vzdálenosti, která znemožňuje Rusku nabídnout zemím něco pro ně atraktivního), přesto se Rusko snaží posilovat své vazby s řadou latinskoamerických, blízkovýchodních a asijských zemí, např. v rámci mezinárodních formátů BRICS, Šanghajské organizace pro spolupráci a dalších.

1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel ke dni 1. 1. 2024 činil 146, 15 mil. lidí (v roce 2022 tento počet činil 146,424 mil. lidí). Hustota obyvatel je 8,53 na 1 km² (k 1.1. 2024), 69,15 % obyvatelstva žije v evropské části Ruska, která představuje cca 21 % území. Ve městech bydlí 75,25 % obyvatel. Věk ekonomicky činného obyvatelstva je 16 až 72 let. Průměrná délka života v roce 2023 činila 73,46 let (68,04 u mužů a 78,74 u žen). Dle odhadu Federální služby státní statistiky Rosstat by průměrná délka života v roce 2024 mohla činit 76 let (71,1 u mužů a 80.6 u žen). Situace v Rusku je odborníky dlouhodobě označována jako demografická krize. S výjimkou let 2013-15 od začátku 21. století počet obyvatel Ruska setrvale klesá, porodnost je 1,41 na jednu ženu. (nejnižší porodnost za posledních 17 let). Podíl mužů v RF činil 46,5 %, podíl žen 53,5 %. Značná nevyrovnanost v počtu mužů a žen je charakteristická především pro střední a starší věkové kategorie.

Národnostní složení, nejpočetnější skupiny (dle posledního sčítání lidu v roce 2021): · Rusové: 88,85 % (105 579 tis.), · Tataři: 3,61 % (4 713 tis.), · Čečenci: 1,28 % (1 674 tis.), · Baškirové: 1,20 % (1 571 tis.), · Čuvaši: 0,82 % (1 067 tis.), · Ukrajinci: 0,68 % (884 tis.), · Arméni: 0,65 % (846 tis.). V Rusku žije asi 180 dalších národností a etnických skupin. V roce 2021 bylo evidováno 22 národností, u kterých počet převyšuje 400 tis. lidí.

Náboženské složení: ruská sčítání obyvatel nezohledňují náboženské vyznání, následující přehled vychází z průzkumu VCIOM z roku 2021: pravoslavní – 66 %, starověrci – 1,4 % (kolem 2 mil., kam patří hlavně Rusové, ale také Ukrajinci, Bělorusové, Karelové, obyvatelé republiky Komi, Udmurti, Čuvaši a jiní), muslimové – 6 %, katolíci – <1 % (Poláci, Litevci, Němci a jiní), protestanti – 1 %, buddhisté – 1 %, judaismus 1 %, ateisté (v Rusku terminologicky často „agnostici“) přibližně 14 % obyvatel.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Především díky nízkému základu roku z 2022 činil růst HDP v roce 2023 3,6 %. Ruský průmysl v roce 2023 zaznamenal růst o 3,5 %. Pozitivně přispěl především nárůst výroby ve zpracovatelském průmyslu, který meziročně dosáhl +7,5 %. Obecně za růstem ekonomiky stojí silná státní podpora pro vojenský sektor. Klíčovými negativními faktory jsou podle podnikatelů nejistota ekonomické situace, narušení dodavatelských řetězců, nízká poptávka na domácím trhu a nedostatek financí. Embargo a strop na ceny ruské ropy a ropných produktů uvalený 6. a 8. balíčkem sankcí snižují příjmy do státní pokladny. Schodek federálního rozpočtu v roce 2023 dosáhl 3,241 bilionu rublů, neboli 1,9 % HDP, a ukázal se být jedním z největších v ruské historii. V roce 2024 bude také rozpočet země deficitní. Nezaměstnanost je velmi nízká po celý rok 2023 se pohybovala kolem 3 %, což je jedním z faktorů malého prostoru pro výraznější růst ekonomiky. Kurz rublu v roce 2023 činil 84,7 rublu za USD a oproti roku 2022 oslabil o 25,5 %. Hlavními faktory oslabení rublu byly slabá platební bilance a nedostatek měny na domácím trhu. Po překročení lokálního minima v dubnu 2023 (2,3 %) začala inflace zrychlovat a na konci roku 2023 činila 7,4 %. Rusko se postupně transformovalo z plánované ekonomiky na smíšenou tržně orientovanou ekonomiku. Má rozsáhlé přírodní zdroje, zejména ropu a zemní plyn. Je to osmá největší ekonomika světa podle nominálního HDP a pátá největší podle parity kupní síly (PPP). Rusko bylo přijato do WTO v roce 2011. Rusko je předním světovým vývozcem zemního plynu, druhým největším producentem zemního plynu a druhým největším vývozcem a producentem ropy. Ropný a plynárenský sektor představoval v roce 2023 30,3 % příjmů ruského federálního rozpočtu; příjmy z ropy a zemního plynu ve srovnání s rokem 2022 se snížily o 2,8 bilionu rublů, neboli 23,9 %. Ruské zlaté rezervy jsou šesté největší na světě, RF zaměstnává cca 70 milionů lidí, což je šestý největší počet na světě, je třetím největším světovým vývozcem zbraní, má pátý největší počet miliardářů na světě. Rusko má jeden z nejnižších vnějších dluhů mezi hlavními ekonomikami, ačkoli jeho nerovnost v příjmech domácností a bohatství zůstává poměrně vysoká. Ruská invaze na Ukrajinu v únoru 2022 znamenala pro Rusko zásadní zásah do ekonomické situace země. Rusko čelí sankcím EU (13 balíčků) a dalších západních zemí, které v praxi znamenají významné omezení vývozu a dovozu Ruska, byly přerušeny logistické řetězce, většina ruských bank byla odpojována od SWIFT, byly zavedeny cenový strop pro ropu a ropné produkty z Ruska, zmrazena aktiva ruské Centrální banky v zahraničí, mnoho ruských společností a soukromých osob je na sankčním seznamu, který znamená, že nemohou cestovat, veřejně vystupovat či dělat obchod. Nad rámec uvalených sankcí opustilo ruský trh z vlastní iniciativy mnoho západních firem.

Tabulka z MOP + navíc platební bilance, zadluženost/HDP.

Ukazatel	2021	2022	2023	2024	2025
Růst HDP (%)	5,54	-1,92	3,6	1,9	1,2
HDP/obyv. (USD/PPP)	33417,28	36079,72	38800	40700	42140
Inflace (%)	6,70	13,74	5,86	6,5	6,1
Nezaměstnanost (%)	4,83	3,94	3,17	2,80	2,50
Export zboží (mld. USD)	492,314	589,626	422,17	406,591	408,942
Import zboží (mld. USD)	293,502	266,95	293,284	303,612	296,837
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	190,337	315,554	120,128	93,787	103,166
Průmyslová produkce (% změna)	6,28	0,79	3,64	1,80	1,90
Populace (mil.)	148,13	147,73	147,46	147,00	146,50
Konkurenceschopnost	45/64	N/A	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	7/7	7/7	7/7	4/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, IMD

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Federální rozpočet Ruské federace v roce 2023 byl realizován se schodkem 3,241 bilionu rublů, neboli 1,9 % HDP. Státní dluh Ruské federace na začátku roku 2024 činil 15 % HDP – 25,595 bilionu rublů. Objem veřejného vnitřního dluhu za rok 2023 vzrostl o 2,032 bilionu rublů, neboli 10,8 %, a dosáhl 20,813 bilionu rublů. Vnější státní dluh k 1. lednu 2024 činil 53,3 miliardy dolarů. Rusku se přes zásadní navýšení nákladů podařilo stabilizovat ekonomiku. Díky příjmům za ropu a plyn se daří udržovat rozpočet i rozpočtový schodek v přijatelné míře. V roce 2024 bude také rozpočet země deficitní. Výdaje na obranu bude největší položkou v rozpočtu a budou v roce 2024 činit 10,8 bilionu rublů (6 % HDP, 29 % všech výdajů) ve srovnání s 3,6 biliony původně plánovanými na podzim 2021. Výdaje na ekonomiku budou činit 3,9 bilionu rublů (10,6 % výdajů), což je minimum od roku 2007-2008. V roce 2024 bude z federálního rozpočtu přiděleno 2,3 bilionu rublů na obsluhu státního dluhu – po 1,5 bilionu v roce 2023. A do roku 2026 tato částka vzroste na 3,3 bilionu a bude činit téměř 10 % všech výdajů. Zisk ruských bank za rok 2023 činil 3,3 bilionů rublu oproti 203 miliard rublů v roce 2022. Odliv kapitálu z Ruska se v roce 2023 má podle prognózy centrální banky dosáhnout 68 miliard dolarů, v roce 2024 - 57 miliard dolarů, v roce 2025 - 44 miliard dolarů. Rozpočet na rok 2024 počítá s příjmy ve výši 35,065 bilionu rublů (19,5 % HDP), výdaje – 36,660 bilionu (20,4 % HDP). V roce 2025 by se měly rozpočtové příjmy zvýšit na 33,552 bilionu rublů, v roce 2026 - 34,051 bilionu a výdaje - až 34,383 bilionu (2025) a 35,587 bilionu rublů (2026). Během celého tříletého období bude rozpočet deficitní: v roce 2024 bude schodek 0,9 % HDP, v roce 2025 - 0,4 % HDP, v roce 2026 - 0,8 % HDP. Hlavním zdrojem krytí deficitu budou vládní půjčky. Podle odhadu Ministerstva ekonomického rozvoje v letech 2024-2026 se předpokládá růst HDP 2,2-2,3 % ročně. Spotřebitelská poptávka se mírně zpomalí, ale zůstane na úrovni 1,6-2,2 % ročně. Ruský obchodní přebytek se v roce 2023 ve srovnání s rokem 2022 snížil 2,6krát a dosáhl 120,9 miliard dolarů. V roce 2023 činil přebytek běžného účtu 50,2 miliard USD (237,7 miliard USD v roce 2022).

Veřejné finance	2023
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-1,80
Veřejný dluh (% HDP)	14,30
Bilance běžného účtu (mld. USD)	50,645
Daně	2024
PO	-
FO	-
DPH	-

2.3 Bankovní systém

V Ruské federaci existuje tzv. dvoustupňový bankovní systém. První úroveň představuje Centrální banka Ruska (CBR) jako emisní centrum a hlavní regulátor bankovního sektoru. Druhou úroveň reprezentují úvěrové organizace, tj. komerční banky a nebankovní úvěrové organizace. Podle formy vlastnictví fungují v RF státní a soukromé banky, bankovní instituce se zahraničním kapitálem či 100% vlastněné zahraničními investory. V roce 2022 padla hlavní vlna sankcí právě na finanční sektor a CBR přijala nezbytná opatření k udržení stability finančního systému. V prvních týdnech po uvalení sankcí přijala CBR opatření: prudké zvýšení klíčové sazby, pozastavení obchodování na burze cenných papírů, omezení přeshraničního pohybu kapitálu a regulační uvolnění pro banky a další finanční instituce. Díky tomu bylo zabráněno devalvaci rublu, skokový nárůst inflace byl rychle překonán, ve druhé polovině roku byl růst cen mírný a meziroční inflace klesala. To umožnilo již v létě vrátit klíčovou sazbu na předkrizovou úroveň a v září ji snížit na 7,5%. Od června 2023 Centrální banka zvýšila klíčovou sazbu pětkrát, nyní klíčová sazba je 16%. V současné době je od SWIFTu přímo odpojeno deset ruských bank: Sberbank, VTB, Bank Otkrytije, Rosselchozbank, Novikombank, Promsvjazbank, Rossija, Sovkombank, VEB.RF a Moskovskij kreditnyj bank. Některé banky nejsou formálně odpojeny od SWIFTu, ale kvůli sankcím západních zemí ztratily možnost provádět převody v cizí měně. Jedná se například o Tinkoff Bank, Alfa-Bank, MTS-Bank, Uralsib a další. Ruské bankovníctví je velice silně koncentrované, nejsilnější banky jsou součástí průmyslově-finančních skupin, nejčastěji s majoritním státním podílem. Ve stovce největších bankovních institucí je podíl státu na celkových aktivech 76 %. Největší bankou je dlouhodobě Sberbank, dále VTB, Gazprombank, Alfa bank, Rosselchozbank, Moskovskij kreditnyj bank, Bank Otkrytije, Sovkombank, Raiffeisnebank, Rosbank, Tinkoff, UniCreditbank.

2.4 Daňový systém

Daňový řád Ruské federace stanoví třístupňový daňový systém, který zahrnuje federální, regionální a místní daně, tzv. obecné a zvláštní daňové režimy. Jeho legislativní podoba je publikována v Daňovém kodexu RF.

Jedná se o dva federální zákony – Daňový zákoník, část první ze dne 31. 7. 1998, č. 146-FZ a Daňový zákoník, část druhá ze dne 5. 8. 2000, č. 117-FZ.

Federální daně a poplatky • Daň z přidané hodnoty (20 % a na některé zboží 10 %) • Spotřební daně – alkohol, výrobky z tabáku, benzín aj. (různé sazby v závislosti mj. od technické specifikace) • Daň z příjmu fyzických osob (základní sazba 13 %, některé příjmy podle jejich původu 9, 15, 30, 35 %) • Daň ze zisků organizací (základní sazba 20 %) • Daň z těžby nerostných surovin • Daň z vody • Platby za právo využívat přírodní bohatství a za využívání vodních biologických zdrojů. Regionální daně a poplatky • Daň z majetku organizací • Dopravní daň • Daň z hazardních her.

Místní daně a poplatky • Pozemková daň • Daň z majetku fyzických osob • Obchodní daň. Zvláštní daňové režimy • Jednotná zemědělská daň • Zjednodušený daňový systém (účetnictví a výkaznictví pro subjekty malého podnikání, daňové režimy zón volného obchodu a uzavřených administrativních jednotek, režimy koncesních smluv a smluv o dělení produkce aj.) • Daně z patentů • Daň pro osoby samostatně výdělečně činné (4 % nebo 6 %, zavedena od roku 2019 pro legalizaci příjmů fyzických osob a podnikatelů)

Na podporu byznysu a občanů byla v roce 2022 přijata řada opatření. Zaveden mechanismus restrukturalizace dluhu místo bankrotu; zavedeny snížené nebo nulové daňové sazby pro jednotlivá odvětví (cestovní ruch, IT); řada příjmů občanů osvobozena od daně z příjmu fyzických osob; dvojnásobně se zvýšila částka obchodů podléhajících státní kontrole (z 60 milionů na 120 milionů rublů) a další opatření. Vzhledem k vývoji situace lze nadále očekávat centrální podporu vlády směrem ke snížení daňového zatížení preferovaných odvětví i obyvatelstva.

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s ČR

Vzájemná obchodní výměna mezi RF a ČR byla zásadním způsobem ovlivněna ruskou vojenskou agresí proti Ukrajině a následně přijímanými sankčními balíčky EU. Vývoz sektoru automobilů a strojírenství, které patřily k tahounům českého vývozu do Ruska se zastavil. Naopak v důsledku výrazného navýšení cen a potřeby doplnění zásob plynu a ropy se násobně navýšila cenová položka dovozu.

	2019	2020	2021	2022	2023
Import z ČR (mld. CZK)	98,80	99,08	93,63	35,58	16,21
Export do ČR (mld. CZK)	115,09	67,75	152,10	266,52	76,76
Saldo s ČR (mld. CZK)	16,29	-31,32	58,47	230,94	60,55

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek importu z ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
542	Léčiva (vč. léčiv veterinárních)	2416,72	14,91
513	Kyseliny karbonové, jejich anhydridy, halogenidy ap.	1104,68	6,82
112	Nápoje alkoholické	797,10	4,92
553	Voňavky, přípravky kosmetické a toaletní (bez mýdel)	711,63	4,39
721	Stroje zemědělské (ne traktory) a jejich díly	674,72	4,16

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek exportu do ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
333	Oleje ropné, oleje z nerostů živičných surové (ropa)	48426,90	63,09
343	Plyn zemní, případně zkapalněný	7340,14	9,56
718	Zařízení ostatní k výrobě elektrického proudu a díly	6861,03	8,94
672	Ocel, železo v ingotech aj. odlitcích, polotovary	6358,29	8,28
522	Prvky, kysličníky anorganické chemické, soli halové	1591,95	2,07

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy s EU

Podobně jako v případě ČR je celkový obrázek obchodní výměny zásadně ovlivněn přijatými sankcemi EU proti RF a souběžným navýšením cen za plyn a ropu.

	2019	2020	2021	2022	2023
Import z EU (mil. EUR)	87753,44	78985,24	89187,67	54985,06	38339,99
Export do EU (mil. EUR)	144942,07	94771,97	163646,41	202658,79	50710,34
Saldo s EU (mil. EUR)	57188,63	15786,73	74458,75	147673,73	12370,34

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

	2019	2020	2021	2022	2023
Import ze zemí mimo EU (mil. EUR)	138268,93	135307,66	182301,68	191943,69	232947,71
Export do zemí mimo EU (mil. EUR)	247690,37	217050,53	291744,04	342745,26	339796,91
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	109421,44	81742,87	109442,35	150801,57	106849,21

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

Od roku 2014 je Rusko pod tlakem sankcí, což má negativní dopad na jeho ekonomický růst, včetně přílivu přímých zahraničních investic. Sankce vytvořily nejisté podnikatelské prostředí, zvýšily náklady na podnikání v Rusku a negativně ovlivnily důvěru investorů. Hlavními problémy FDI v Rusku jsou korupce, politická nestabilita a slabý právní rámec. Převod zahraničních aktiv do dočasné správy ruské Federální agentury pro správu majetku podkopává důvěru investorů. Přestože ruská vláda podnikla kroky k přilákání FDI a zlepšení investičního klimatu země, příliv FDI do Ruska v posledních letech výrazně poklesl, zejména ve finančním sektoru.

Ruský finanční systém čelil řadě výzev: pandemii COVID-19, kolísajícím cenám ropy a od února 2022 ekonomickým sankcím ze strany Spojených států a Evropské unie.

Podle Centrální banky Ruské federace je celkový objem zůstatků přímých investic v Ruské federaci: k 1. lednu 2020 činil 586 994 milionů \$, k 1. lednu 2021 činil 539 747 milionů \$, k 1. lednu 2022 činil 610 083 milionů \$, k 1. lednu 2023 toto číslo kleslo na 442 045 milionů \$ k 1. lednu 2024 ukazatel klesl na 333 698 milionů \$.

Zatímco některá klíčová odvětví, jako je energetika, nadále přitahují významné PZI zvláště z Číny, obecně je současný stav PZI v Rusku s ohledem na sankce velmi komplikovaný s negativní tendencí. České firmy se po únoru 2022 ve velkém snaží z Ruska odejít, část z nich již dokázala své investice v Rusku prodat, část se o to nadále snaží. Podobně jako v oblasti obchodu a cestování, platí nedoporučení ze strany MZV ČR k investování v Rusku, z pohledu pojištění EGAP je Rusko hodnoceno č. 7.

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Smlouvy s EU Evropská unie a Rusko uzavřely v roce 1997 dohodu Partnership and Cooperation Agreement (PCA). Do roku 2014 se většina vzájemné spolupráce odehrávala na základě této dohody. Po okupaci Krymu ze strany Ruska v roce 2014 ale naprostá většina vzájemné spolupráce na základě této dohody skončila nebo byla ze strany EU pozastavena. Častěji než s jinými obchodními partnery se EU s Ruskem setkává ve WTO při řešení sporů a obvinění z nepovolené státní podpory nebo nepodloženému omezení vývozu výrobků z EU do Ruska. Takové spory se řešily a řeší v oblasti příliš vysokých dovozních cel, zákaz dovozu vepřového masa z EU nebo u osobních automobilů. Rusko na druhou stranu rozporuje třetí energetický balíček EU nebo zavedení antidumpingových cel na dovoz z ruské oceli válcované za studena. V letech 2014 a 2017 Rusko také zavedlo embargo na dovoz mnoha zemědělských a potravinových výrobků ze zemí EU. Od února 2022 do konce dubna 2024 zavedla EU proti RF celkem 13 sankčních balíčků, které významným způsobem omezila vzájemné hospodářské vztahy.

Smlouvy s ČR

V hospodářsko-obchodní oblasti jsou nejvýznamnějšími uzavřenými dohodami – dohoda o zamezení dvojího zdanění – dohoda o vzájemné ochraně a podpoře investic. Smlouva mezi vládou ČR a vládou RF o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku je v platnosti od roku 1997 (podepsána v Praze, 17.11.1995) a byla pozastavena ruskou stranou 8. 8. 2023. Dohoda mezi ČR a RF o podpoře a vzájemné ochraně investic od roku 1994 (Moskva, 5.4.1994) vstoupila v platnost dne 06.06.1996. Obchodně-ekonomický dialog mezi ČR a RF probíhá na základě mezivládní dohody o hospodářské a ekonomické spolupráci formou zasedání česko-ruské mezivládní komise pro obchodní, hospodářskou a vědecko-technickou spolupráci. Poslední zasedání se konalo v březnu 2019 v Praze. ČR podporuje sankční režim EU vůči RF. Sankční balíčky a odchod mnoha českých firem z RF výrazně změnilo vzájemné hospodářské vztahy.

3.4 Rozvojová spolupráce

Mezi ČR a RF žádná forma rozvojové spolupráce neprobíhá. Ruská federace poskytuje především humanitární pomoc v případě přírodních katastrof. Oblast rozvojové pomoci byla zařazena ruskou vládou mezi důležité nástroje zahraniční politiky Ruska.

3.5 Perspektivní obory (MOP)

Vzhledem k sankcím EU, US a dalších západních zemí je možnost vzájemné obchodní výměny a investic v Rusku zásadně omezena. Dokud Rusko povede vojenský konflikt s Ukrajinou, která má plnou podporu ČR, lze jen velmi těžko hovořit o perspektivních oborech.

Sankce se zatím nedotkly zdravotnických zařízení a materiálu, osiva a části potravinového sektoru, některých segmentů lehkého a spotřebního průmyslu.

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Pro jednání v Rusku je dobré mít na paměti, že přestože naše vztahy prošly výraznou změnou, je možné využít vše od sentimentálního zdůraznění slovanské vzájemnosti, přes arabský bazar až po tvrdé západní vyjednávání. Mnoho Rusů Českou republiku navštívilo opakovaně, i když samozřejmě o ní mnoho věcí neví, velice často mají solidní přehled a není tedy třeba ztrácet čas vysvětlováním, jak věci u nás fungují. Obecně se dá říct, že Rusové mají dobrý přehled o České republice, často větší než Češi o Rusku.

Ruská vojenská agrese proti Ukrajině a na ní navázané sankce zásadně změnily podmínky a přístup k českému byznysu v Rusku. Mnoho českých firem, které působily v Ruské federaci, skončily, a ty, které v Rusku zůstaly, bojují s problémy způsobenými sankcemi, logistickými a platebními omezeními i ruskou vládou určenou změnou směřování ruského byznysu.

4.2 Oslovení

Vzhledem k současné situaci v Rusku nedoporučuje MZV ČR pracovní ani turistické cesty do Ruské federace a podnikání v zemi je hodnoceno jako vysoce rizikové bez možnosti využití standardních procedur vzhledem k existenci zákonů o zahraničních agentech a umístění ČR na seznam tzv. “nespřátelených zemí”.

Pro prvotní kontakt doporučujeme obracet se na místního prověřeného a důvěryhodného zástupce či společnost. Propojení zprostředkovatelů z Ruska se zákazníky má často dlouhodobé vazby, do nichž byste jako cizinci pronikali jen těžce. Elektronická komunikace ani videohovory v Rusku nenahradí osobní setkání, případně místní osobní znalost.

4.3 Obchodní schůzka

Obchod v Rusku je postaven do značné míry na osobních vztazích, proto je velmi důležitý osobní kontakt s potenciálními partnery, který je vždy dobré navázat a udržovat s nejvyššími představiteli dané společnosti. V ruských firmách i státních institucích nadále převládá direktivní styl řízení.

Kultura obchodního jednání, zejména v regionech, je stále směsicí rusko-byrokratického přístupu a v některých lokalitách dokonce muslimsko-orientálního přístupu. Jednání, jež bývá často komplikováno různými požadavky a omezeními (není třeba chápat tato omezení jako neochotu ruského partnera jednat), probíhá obvykle složitě, vyžaduje trpělivost a cílevědomost. Za málo pravděpodobnou lze považovat možnost uzavření dohody hned při prvním jednání. U nově nastupující generace obchodníků lze spatřovat daleko větší pragmatismus, což se projevuje i ve způsobu vedení obchodního jednání.

Vedoucí delegace z ruské strany disponuje vysokou formální autoritou. Členové doprovodu šéfa ruské strany se do diskuse zapojují většinou jen na jeho přímou výzvu. Z tohoto důvodu není příliš vhodné se obracet přímo na podřízené. Respektování hierarchie ruských protějšků přispívá do značné míry ke zdárnému průběhu jednání. Složení delegace se obvykle řídí principem parity (rovnosti) počtu členů delegací. Ten je třeba předem dohodnout. Neexistují žádná omezení týkající se genderu a věku, nicméně nebude zcela vhodné, pokud budou účastníky jedné strany zástupci starší generace, a na straně druhé pouze mladí lidé. Vzhledem k tomu, že Rusové mají v týmu jasnou hierarchii, měli by dát i zahraniční partneři jasně na srozuměnou, kdo je vedoucím v jejich týmu.

Při obchodních schůzkách se nedoporučuje vyvíjet nátlak na partnera, ale ponechat mu čas. Dohody bývají zachyceny písemně, ústní ujednání nemají stejnou váhu. Projevy nesouhlasu se zpravidla vyjadřují přímo s patřičným vysvětlením, resp. omluvou. Během jednání je možné se setkat s hlasitým a emotivním vystoupením či dokonce pohrůzkami včetně arogance a tvrdých slov. Ruští partneři také s oblibou využívají tzv. taktiku „cukru a biče“, kdy jsou schopni se na jedné straně uchýlovat až k výhrůzkám (např. ukončení veškerých jednání) a na straně druhé mohou partnera zahrnout všemožnými sliby. Vždy je proto dobré soustředit se na garance takových slibů (kvality, ceny, času dodávky).

Vedení velkých korporací a firem hovoří dnes již plynule anglicky. Nicméně pokud je to možné, je s ruskými partnery vždy lepší hovořit v ruštině. Při komunikaci se státními orgány (mimo oddělení určená pro styk se zahraničím) a u menších a středních firem je ruština prakticky nezbytností.

K dobré praxi patří výměna dáreků (především při prvním jednání s nejvyššími představiteli firem). Jejich hodnota a pečlivost výběru je v očích partnerů jistým důkazem snahy o hloubku vztahu. Dárek je třeba mít vždy připravený a rozhodně by to neměla být pouze firemní propisovací tužka či zapalovač. Dárky členům delegace se dávají striktně podle hodnoty. Vhodným bude dárek, pokud se setkání shoduje s hlavními svátky.

V případě Ruska se projevují při obchodních jednáních určité teritoriální rozdíly, které vycházejí z rozdílného etnického původu. Kavkazské a jižní národy silně projevují lásku ke své kultuře a dokáží o ní hodně mluvit. Je u nich ještě silnější hierarchie než u Rusů a také výrazná úcta ke starším.

Obchodně lze v RF v zásadě jednat po celý rok, s výjimkou konce roku a první poloviny ledna, kdy Rusové spojují dovolenou se státními svátky. Koncem prosince je tedy třeba počítat s tím, že nejbližší obchodní jednání bude možné až ve druhé polovině ledna. Je též třeba počítat s útlumem všech aktivit v první dekádě května (od 1. do cca 10. května).

Verbální a neverbální komunikace

V Rusku (a v ruských mluvících zemích obecně) se k předmětné záležitosti přechází postupně a preferuje se „květnatý styl“ mluvy. Rusové (zvláště starší generace) mají rádi patos, jsou zpravidla velmi srdeční, zdvořilí (množství komplimentů), mají tendenci zveličovat, přikrášlovat, obdivovat, chválit. To ovšem vůbec neznamená, že musí dojít k pozitivnímu výsledku jednání. Podobné chování očekávají od partnera. Jednání s nimi proto trvá déle – rádi diskutují a polemizují, někdy se i rádi předvádějí. To však neplatí pro nejvyšší management velkých ruských firem, který naopak vyžaduje velmi věcný a konkrétní přístup při jednáních a stručný způsob vyjadřování. Komunikace probíhá často během pracovních obědů nebo večeří. Ačkoliv stávající ruští byznysmeni již nepijí tolik vodky jako dříve, tento nápoj je stále součástí jejich kultury. V Rusku se nemusíte dívat do očí, když si přitukáváte. Konzumace je doplňována množstvím přípitků (tzv. tosty), jež jsou málokdy stručné. Jde spíše o řečnická cvičení, která vedou k navození důvěry a navázání osobního kontaktu. Přípitky je třeba si dopředu připravit. Kromě obvyklých přípitků na úspěch zamýšleného obchodu je žádoucí vyzdvihnout osobní vlastnosti partnera a nezapomenout připít na zdraví přítomných dam. Nadstandardní slovanské vztahy jsou většinou myšleny dobře a netřeba se jim vyhýbat. Galantnost vůči přítomným ženám se projevuje nejenom v komplimentech při přípitcích, nýbrž i tím, že muži na jejich počest připijí ve stoje. Je třeba vždy mít na paměti, že vlastenectví a pocit národní hrdosti je důležitou součástí myšlení téměř každého Rusa. Je třeba zachovávat opatrnost, pokud se diskuse týká některých citlivých témat jako politika nebo historie. Oslovování příjmením hlavně při jednání s cizincem je zcela na místě, nicméně Rusové dávají přednost

oslovování jménem a otčestvom (jméno po otci), které považují za méně oficiální. Poněkud benevolentnější vztah Rusů k času se projevuje nejen v osobní (ne)dochvilnosti, ale i v oficiálních situacích, jako je pracovní doba, úřední hodiny nebo třeba jízdní řád. Při obchodních jednáních není výjimkou určité zdržení. Častým důvodem bývají dopravní problémy, zejména ve velkých městech. Zpoždění do 15 minut se nepovažuje za velké. Od evropských partnerů se však dochvilnost očekává. Při plánování termínu schůzky ve velkoměstech je proto nutné počítat s časovou rezervou.

4.4 Komunikace

Rusko je zemí dvou kontinentů, Evropy a Asie. V ruském přístupu k vyjednávání je něco z obou. Z Evropy praktičnost, zaměření na technickou stránku věci, z té asijské zase volnější nakládání s časem a respekt k hierarchii. Je běžné, že se partner na delší dobu odmlčí, aby se poté ozval a požadoval dodávku „ihned“.

Při jednání mimo evropskou část Ruska je dobré znát náboženství a etnikum partnera, nebývají však překážkou jednání. Místní obchodníci se často svěřují s tím, jaké mají známosti a vazby na důležité lidi pro jejich byznys. Často jde o klíčovou informaci, protože blízkost k důležitým lidem s pravomocemi rozhodovat může být rozhodující pro úspěch Vašeho jednání.

Při jednání je třeba být připravený na přeskokování mezi různými body, často bez dokončení rozjednaného tématu, které je náhle nahrazeno jiným, s původním občas málo souvisejícím. Běžná je vysoká formalita při prvních jednáních, která postupně přechází do uvolněnější atmosféry. Tento proces může být našimi firmami někdy považován za zbytečně dlouhý, je však třeba vytrvat a netlačit ruského partnera do větší familiárnosti, než na jakou je momentálně připraven. Vizitky je vhodné mít v ruštině, především pokud to Vaše firma myslí s podnikáním v Rusku vážně. Ruská strana ocení pokud budete mít telefon s ruským číslem. Pokud partner na vizitce nemá uvedeno svoje mobilní číslo a během setkání jej na vizitku dopíše ručně, je to vyjádření důvěry, kterou si ve Vás ruský partner vybuďoval.

Standardně je vedena komunikace přes e-mail, sociální sítě, v Rusku je velmi populární a využíváný Telegram.

Jednání vede služebně nejvýše postavený, jeho podřízení se ke slovu dostanou, jen pokud s tím vedoucí projeví souhlas nebo je k tomu sám vyzve. Ruští obchodníci se vyznačují ochotou riskovat a pouštět se do velkých věcí, bez přílišné pozornosti k detailu. Rusové mluví přímo k věci, nemají problém něco otevřeně kritizovat, často na naše zvyklosti až příliš tvrdě.

Je běžné, že po prvním, velice nadějném jednání, přestane komunikovat a reagovat na dotazy. Po delší odmlce se ozve a může se cítit dotčeně, že nejste připraveni se okamžitě věnovat jeho požadavku. Řešením je trpělivost a připravenost na takové flexibilní nakládání s časem.

Ruští obchodníci používají tvrdý vyjednávací styl, pro naše firmy občas na první dojem až příliš drsný. Je třeba se na toto připravit a dát najevo, že si za svým stojíte a dokážete partnerovi slušně ale důrazně odporovat. V Rusech tento přístup vyvolává respekt k partnerům, váží si těch, kteří s nimi při jednání bojují.

Rusové rádi vidí, že se něco děje, je tedy dobré demonstrovat připravenost k rychlé reakci a flexibilitě. Přestože Rusové obecně jednání zahajují chladně, je v posledních letech je formální, "pracovní" úsměv dobrým tónem. Při dalším jednání se často dokáží dostat k vyjádření velkých emocí, není výjimkou křik a nátlak s hrozbou neuzavření obchodu.

Nejčastěji se v Rusku používá oslovení pán/paní (foneticky ‚gaspadin / gaspaža‘). Genderové koncovky -ka, -yně (jako manažerka, kolegyně) se nepoužívají automaticky ("menedžer", "direktor", "rukovoditel", "kollega" – se nemění), ale jsou v ruštině zvláštní slova pro označení ženských oborů. Lidi středního a vyššího věku a ve vyšším postavení je zvykem oslovovat křestním jménem a jménem po otci, při tom jim vykat (Ivan Petrovič, Vy...'). Pokud je jednání vedeno s osobou mladého nebo středního věku, často se používá oslovení plným křestním jménem (napr. Alexandr, Světlana). Mladší generace nemá většinou problém velice rychle přejít na oslovování křestním jménem a tykání. Rusové u lidí ze střední a východní Evropy prakticky vždy očekávají, že budou mluvit rusky. Pokud rusky nehovoříte, je dobré si vzít česko-ruského tlumočníka bez zapojení angličtiny.

Je rozšířeným omylem, že v Rusku se bez alkoholu nelze obejít, za posledních deset let poklesla spotřeba alkoholu na hlavu o polovinu. Při jednáních v restauracích se ale kromě piva k jídlu běžně konzumuje i tvrdý alkohol. Při jednání ve firmě je možné úspěšné jednání na konci zapít, pokud to partner navrhne.

V komunikaci s Rusy existuje několik citlivých témat. Není dobré připomínat, že po osvobození Rudou armádou ve 2. světové válce do mnoha zemí Evropy přišel komunismus, který má většina lidí spojený se Sovětským svazem. Také se nedoporučuje otvírat mezinárodní vztahy Ruska a zbytku světa, existuje riziko, že nebudete mít k dispozici aktuální údaje. Osoba prezidenta Putina je také citlivé téma, protože i přes některou domácí kritiku, kterou vůči němu někteří Rusové vyjadřují, je to nezpochybnitelný lídr současného Ruska. Citlivá je také otázka armády – pro mnoho Rusů představuje její síla a technické vybavení zdroj národní hrdosti, a téma "speciální vojenské operace" Ruska na Ukrajině.

Nedůvěra je jedním z hlavních rysů ruského charakteru, což se často stává důvodem zdouhavého vyřizování úředních nebo jiných oficiálních záležitostí.

Rusové v obchodní korespondenci používají poměrně dlouhý, suchý a formální text, často i tam kdy lze myšlenku vyjádřit stručně a jasně.

Jednání nejčastěji vede ředitel nebo někdo jím pověřený a s ním zástupci pro jednotlivé projednávané oblasti, kteří se vyjadřují pouze k nim. Hodí se ukázat partnerům fungování firmy v Česku, aby se ujistili o Vaší serióznosti.

4.5 Doporučení

Několik užitečných rad, které je dobré mít na paměti při jednání s ruskými partnery:

- Rusové preferují květnatý styl vyjadřování a jen pozvolný přechod k vlastnímu předmětu
- Rádi zveličují, říkají komplimenty, diskutují a argumentují.
- Jsou pověstní jako zdatní vyjednavači.
- V roli kupujícího nejsou příliš ochotní k ústupkům.
- Využívají různé zpomalovací taktiky i taktiku omezené pravomoci.
- Vznášejí doplňující požadavky a pozměňující úpravy na poslední chvíli.
- Využívají tzv. taktiku „cukru a biče“, kdy jsou schopni se na jedné straně uchylovat až k výhrůžkám a na straně druhé mohou partnera zahrnout všemožnými sliby.
- Kompromis považují za slabost.
- Konfliktů se neobávají.
- Ve většině podniků převládá direktivní způsob řízení. Nejdůležitější osobou je tedy hlavní představený.
- Názor nadřízeného má mnohem větší váhu než pohled podřízeného.
- Mějte na paměti, že Rusové mají jiné vnímání času a prostoru – včera bylo pozdě ale do zítřka je času dost má v některých případech svou logiku.
- Nebojte se říct Ne – respekt se získává přímým pohledem, pevným stiskem ruky a schopností říct že s něčím nesouhlasíte.
- Někdy se nedozvíte všechno – Rusové občas neradi vyjadřují svoje myšlenky a názory, část lidí není zvyklá projevovat svůj názor.
- Jednání jsou emoce – buďte připraveni, že běžná konverzace se během sekundy může změnit ve vášnivou hádku nebo přejít v objímání a veselí.

4.6 Státní svátky

V případě, že datum státního svátku připadne na víkend, bývá pracovní volno přesunuto na pátek nebo pondělí, popřípadě jiný den. Pokud státní svátek připadá např. na úterý, bývá stanoveno volno i na pondělí, ale tento den se musí nahradit např. následující pracovní sobotou. Tyto přesuny volných dní vždy ruská vláda vyhláší na celý rok dopředu. Obecně je potřeba počítat s tím, že od konce prosince do první poloviny ledna a první dva týdny v květnu, kdy probíhají tzv. „Majské prázdniky“ jsou pracovní a obchodní aktivity utlumeny z důvodu svátků a čerpání dovolených.

Konkrétní data svátků spojených s pracovním volnem jsou:

oslavý Nového roku (1. – 8. ledna) pravoslavné Vánoce (7. ledna)

Den obránce vlasti neboli Den mužů (23. února) Mezinárodní den žen (8. března)

Svátek práce/jara (1. května)

Den vítězství (9. května)

Den Ruska (12. června)

Den národní jednoty (4. listopadu).

Pro věřící jsou významné pravoslavné velikonoce neboli „Pascha“, které jsou pohyblivé a připadají na neděli. V Rusku jsou velmi populární tzv. profesionální svátky jako např. Den pracovníků v zemědělství a ve zpracovatelském průmyslu (druhá neděle v říjnu), Den stavitelů (druhá neděle v srpnu), Den celníků (25.10.) či Den diplomatů (10.02). Vedení země klade velký důraz na oslavý Dne obránce vlasti (23.02.) a to obzvláště po začátku ruské agrese na Ukrajinu v roce 2022, během nichž je mj. v mediálním prostoru vyzdvihována vojenská profese a služba vojáků (v ruském jazyce používání slova „obránce“) na východě Ukrajiny.

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

Přes komplikované vztahy mezi ČR a RF není ruský trh pro české výrobky uzavřen. Obchodní výměna je limitována sankčními balíčky, problematikou realizace plateb a logistickými problémy. Vždy doporučujeme sledovat aktuální stav sankcí, nejen ze strany EU, ale také dalších západních zemí. Nedoporučujeme využívat cesty tzv "paralelního importu", protože i na ně jsou v mnoha případech aplikovány sankce zemí EU, US a dalších zemí.

Základním zákonem, který reguluje podnikání na území Ruské federace, je norma se zavádějícím názvem „O rozvoji malého a středního podnikání z roku 2007 (FZ-209), který byl mnohokrát novelizován. Ruská legislativa je velice nepřehledná a složitá. Mnoho ministerstev realizuje sektorové nebo regionální politiky rozvoje, které vychází ze speciálních, pro konkrétní účely přijatých norem. Důležité jsou především ty zákony, které usilují o podporu některého z ekonomicky nebo klimaticky znevýhodněných regionů. Nejčastěji se tak děje zvýšením přidělovaných dotací nebo naopak úlevou od placení některých poplatků a daní. Daně se např. stále mění pro firmy těžící nerostné suroviny v klimaticky těžkých oblastech, mezi sektory se zvýšenými tarify lze zmínit např. metalurgii, pěstování obilí a výrobu motorového benzínu. V těchto oborech vláda usiluje o zatraktivnění domácího trhu, protože při současné konjunktře se mnoha výrobcům vyplatí své zboží vyvážet na úkor zásobování domácího trhu. Sledování těchto změn je jednou z hlavních výzev pro zahraniční podnikatele např. z EU, zvyklé na větší stabilitu a méně časté legislativní změny.

Při dovozu zboží do Ruska z České republiky je základní normou pro proclení zboží zákon „O regulaci cel v Ruské federaci a změnách v jednotlivých zákonných aktech Ruské federace“ z roku 2018. Tento zákon reagoval na nový celní sazebník Euroasijského ekonomického svazu (EAES) z 1. ledna 2018. Rusko je členem této unie společně s Běloruskem, Arménií, Kazachstánem a Kyrgyzstánem. Podobně jako v Evropské unii dochází i zde k postupné harmonizaci obchodních pravidel a technických norem. Členské země EAES si poskytují některé výhody, které jsou nedostupné firmám z nečlenských zemí.

Nejběžnější způsob vstupu na ruský trh je vyhledání zájemce o zboží či služby, resp. zájemce o zastupování, distribuci (výhradní / nevýhradní), obecně o spolupráci, od které však ruský partner obvykle očekává jednostranné výhody. Místní trh se dá jen obtížně zpracovávat na dálku. Kvůli nutnosti poskytovat nezbytný rozsah služeb, které lze těžko zajistit ze zahraničí, je tudíž téměř nezbytné mít silnou vlastní (dceřinou společnost nebo reprezentaci), resp. zprostředkované zastoupení (ruská fyzická nebo právnická osoba), které plnohodnotně prosazuje firmu na trhu a jedná aktivně dle požadavků trhu a aktuální situace.

Distribuční síť v RF se zásadně neliší od evropských zvyklostí. Na ruském trhu fungují velká distribuční centra, sítě velkoobchodů, supermarketů apod. V mnoha sektorech, např. ve strojírenství, se obchody realizují často na základě tradičních a osobních vazeb. Velká část zástupců českých firem pracuje s klienty z dob svého předchozího působení (náhradní díly k již dříve prodaným strojům a nové kontrakty získané na základě dobrých zkušeností s českým zbožím). Přesto je nutno počítat s velkou konkurencí, zejména ze strany čínského a německého strojírenského průmyslu.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Zahraniční firma může v RF podnikat prostřednictvím účasti v ruské právnické osobě jako – společnost s ručením omezeným (OOO – obščestvo s ograničenoj otvetsvennostju) – uzavřená akciová společnost (ZAO – zakrytoje akcionernoje obščestvo) – otevřená akciová společnost (OAO – otkrytoje akcionernoje obščestvo) nebo jako pobočka „filial“ (branch, subsidiary office) či zastoupení firmy „predstaviteľstvo“ (representative office). Zahraniční investor, fyzická osoba, může rovněž podnikat jako živnostník.

Při založení firmy v RF může být vhodné využít služeb právních kanceláří (v Moskvě působí i pobočky českých právních kanceláří, které se mimo jiné specializují i na tuto problematiku). Od 1. 1. 2015 přešla pravomoc akreditovat pobočky a reprezentační kanceláře, jakož i pravomoc vést jejich rejstřík z Obchodní a průmyslové komory RF, resp. ze Státní registrační komory při Ministerstvu spravedlnosti RF, na Federální daňovou službu. Příslušný k výkonu této pravomoci je určen 47. inspektorát Federální daňové služby (daňový inspektorát) na adrese Dolgorukovaja 33, budova 1. Za akreditaci poboček, zastoupení zahraničních organizací v Ruské federaci se platí státní poplatek - 120 000 rublů (čl. 333.33 odst. 5 daňového řádu RF).

V jednotném státním registru daňových poplatníků, který je zveřejněn na internetových stránkách Federální daňové služby (www.nalog.ru) je možné vyhledávat podle názvu firmy nebo podle registračního čísla. Ve srovnání s internetovou verzí českého rejstříku jsou však tyto informace velmi omezené.

Některé české firmy s evropským nebo i globálním působištem stále častěji zpracovávají Rusko ne jako samostatný trh, ale jako součást většího regionu, např. EMEA. V takovém případě upozorňujeme na nutnost pečlivého účetního, daňového i personálního plánování, protože ruské zákony nejsou příliš benevolentní co do převodu peněz a lidí mezi různými jurisdikcemi. Přeshraniční transakce navíc výrazně komplikují sankce uvalené na ruský bankovní sektor. Vedoucí pracovníci českých firem by měli být vybaveni tzv. statutem vysoce-kvalifikovaného specialisty, což jim usnadní jednání s ruskými úřady.

5.3 Marketing a komunikace

Největší dopad z pohledu marketingu má v Rusku reklama v ruských hromadných sdělovacích prostředcích (HSP) - nejvýše ceněna je stále televize. Ceny reklamy v HSP jsou většinou velmi vysoké. V posledních letech výrazně posílila internetová platforma marketingu i obchodní komunikace. Některé firmy nadále využívají služeb odborných periodik, která jsou zaměřena na konkrétní segment trhu a umožňují oslovit konkrétní skupinu potenciálních zákazníků v oboru. V Rusku je možné samostatně nebo s pomocí specializovaných soukromých nebo státních organizací uspořádat vlastní prezentace, a to včetně internetových prezentací.

Na významu nabývá reklama prostřednictvím internetu, nicméně efektivní reklamou stále zůstává účast na specializovaných mezinárodních a regionálních výstavách i veletrzích. Místní výstavy a veletrhy pořádané s mezinárodní účastí dosáhly v posledních letech poměrně vysoké úrovně. Na renomovaných výstavních akcích lze vidět nejnovější výrobky a technologie firem z celého světa. Je však žádoucí akceptovat místní zvyklosti, čímž je míněna zejména komunikace s potenciálními místními zákazníky v ruském jazyce. Katalogy a další propagační materiály by měly být rovněž v ruštině.

České firmy, které mají zájem o provedení individuálních nebo skupinových prezentací nebo průzkumu trhu na území RF, se mohou obrátit se svými požadavky na některou z mnoha soukromých marketingových a poradenských agentur realizujících projekty na zakázku dle přání zákazníka.

Více než v ČR funguje v Rusku marketing prostřednictvím sociálních sítí (YouTube, Instagram, Facebook) a je zde daleko více tzv. influencerů, ovšem značně rozlišené kvality (těch reálných se znalostí věci i rádobly influencerů a dočasných hvězdiček). Pro zboží typu B2C lze doporučit zvážit i tento typ marketingové komunikace, velikost země a levnost mobilních dat z něj dělají cenově dostupný a efektivní nástroj marketingový kanál.

Humor se doporučuje používat spíše v menších dávkách. Navíc je ruské vnímání humoru jiné než české, s daleko menší citlivostí k jazykovým a kulturním nuancím (používání hlášek aj.). V marketingu proto používejte výhradně ruský humor, vycházející od ruských tvůrců reklamního sdělení.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

V Ruské federaci je zřízena Federální služba duševního vlastnictví, patentů a ochranných známek, oficiální zkratka „Rospatent“ (www.fips.ru), která je podřízena Ministerstvu hospodářského rozvoje RF. Rospatent provádí kontrolu a dohled ve sféře právní ochrany a využívání objektů duševního vlastnictví, patentů a obchodních značek a výsledků duševní činnosti, které se stanou předmětem ekonomického a občansko-právního oběhu. Rospatent je zastoupen ve Světové organizaci duševního vlastnictví (www.wipo.org). Dne 1. ledna 2008 nabyla účinnosti 4. část ruského občanského zákoníku, týkající se zejména práv duševního vlastnictví.

Zákon zavedl také státní akreditaci institucí zabývajících se ochranou práv duševního vlastnictví. Ruská federace formálně uznává všechny hlavní mezinárodní dohody a úmluvy o ochraně duševního vlastnictví, v praxi se však často setkáváme s jejich porušováním. Jde např. o autorská práva k audio a video nosičům, oděvům apod. Místní úřady s tímto jevem bojují se střídavými úspěchy. Zahraniční společnosti musejí také počítat s výrazně horší vymahatelností práva, zvláště v případech, kdy se dostanou do sporu s ruskou státní institucí či korporací. Americký úřad obchodního USTR ve své pravidelné zprávě Special 301 upozorňuje na problémy s online pirátstvím, velkým podílem padělaného zboží na ruském trhu původem z Číny a porušování práv duševního vlastnictví natáčením filmových a divadelních představení na videokamery a jejich následné publikování na neautorizovaných serverech.

V březnu 2022 ruská vláda legalizovala tzv "paralelní dovoz" (usnesení № 506 ze dne 29. března 2022), aby zmírnila dopad sankcí. To znamená, že při dovozu zboží známých značek do Ruska není vyžadováno povolení od držitele autorských práv. Seznam výrobků pro paralelní dovoz tvoří Ministerstvo průmyslu a obchodu. Seznam je pravidelně revidován. Hlavními skupinami výrobků, na které se vztahuje mechanismus paralelního dovozu, jsou především elektronika, spotřebiče, automobilové díly, oděvy a parfémy. V současnosti ruské úřady problematiku ochrany duševního vlastnictví ve vztahu k Západním zemím neřeší.

5.5 Trh veřejných zakázek

Zadávání zakázek financovaných z veřejných prostředků je v Rusku regulováno dvěma zákony, především zákonem č. 44, ze dne 1. 1. 2014, „O kontraktním systému ve sféře státních zakázek zboží, prací a služeb pro zabezpečení státních a municipálních potřeb“, a dále zákonem č. 223 „O nákupu zboží, prací a služeb určitými druhy právnických osob“ ze dne 18. 7. 2011.“

Sféra veřejných zakázek a zakázek pro státní podniky v Rusku v současné době v souvislosti se zvyšující se podporou domácích výrobců, politikou tzv. náhrady dovozu a racionalizace rozpočtových zdrojů podléhá postupným legislativním změnám a úpravám. Zahraničním firmám zvláště z "nesprátelených zemí" se tak dále komplikují možnosti působení na ruském trhu. Nicméně i přes evidentní směr k podpoře domácího průmyslu bude Rusko i nadále ke svému rozvoji potřebovat vybrané zahraniční technologie.

Oblast veřejných zakázek je upravena federálním zákonem č. 44-FZ („Zákon o kontraktním systému v oblasti veřejných zakázek“) ze dne 5. 4. 2013.

Dne 31. 1. 2015 vláda RF přijala usnesení č. 84 týkající se opatření, resp. pravidel v oblasti další podpory tuzemských výrobců, tj. de facto zakazu dovozu vybraných položek strojírenské produkce. Celkově je v režimu veřejných zakázek zahrnuta řada položek strojírenského zboží, které může být dodáváno pouze domácími firmami. Jedná se například o dopravní prostředky pro veřejné účely a stavební, těžební a komunální techniku (autobusy, trolejbusy, nákladní a osobní automobily, dopravní prostředky pro komunální účely, tramvajové vagóny, přívěsy, kontejnery apod.).

Omezení nákupu dovážených výrobků ve veřejných zakázkách taky se řídí dokumenty:

- 1 Vládní usnesení č. 617 z 30. 4. 2020 - průmyslové výrobky
- 1 Vládní usnesení č. 878 z 10. 7. 2019 – radioelektronika
- 1 Vládní usnesení č. 832 z 22. 8. 2016 - potravinářské výrobky
- 1 Vládní usnesení č. 1289 z 30. 11. 2015 – léky
- 1 Vládní usnesení č. 102 z 5. 2. 2015 - medicínské výrobky
- 1 Nařízení Ministerstva financí č. 126n ze 4. 6. 2018

Příslušné dokumenty s přesným výčtem položek lze nalézt na [webových stránkách ruské vlády](#).

Podle vyjádření ruské strany jsou v seznamech uvedeny takové položky zboží, kde existují ruské analogy či minimálně jejich vzorky. Opatření se netýká produkce z členských zemí Eurasijské hospodářské unie (Rusko, Bělorusko, Kazachstán, Arménie, Kyrgyzstán). V praxi to znamená, že dodávky uvedeného zboží z jiných zemí nejsou v oblasti veřejných zakázek aktuálně možné. Kromě toho se na řadu dalších položek (cca 250 druhů zboží) může vztahovat preference až do 15 % ceny.

Zákon č. 44 kromě jiného rozšířil možnosti výběru dodavatele, upravil pravidla plánování, auditu, monitoringu a smluvních závazků. V souladu se zákonem byla zavedena elektronická forma podpisu a elektronická forma aukcí. Podle zákona č. 44 jsou možné následující formy výběru dodavatele ve sféře státních zakázek:

- 1 Nekonkurenceschopné, resp. zakázky předem zadané jedinému účastníku. Jejich maximální hodnota je 600 tisíc rublů.
- 1 Konkurenceschopné, jež jsou realizovány prostřednictvím několika druhů konkursů (tendrů).

V praxi se jedná o otevřené konkursy, tendry s omezenou účastí, uzavřené konkursy, tzv. dvouetapové konkursy, elektronické aukce a uzavřené aukce, nabídková a koteční řízení. Probíhající změny a korekce týkající se zákona č. 44 spočívají také například v možnosti vyžadovat od účastníků řízení za určitých podmínek lokalizování výroby aj.

Dne 10. 1. 2016 vstoupily v platnost nové úpravy týkající se federálního zákona o kontraktním systému (federálního zákona č. 223-FZ „O nákupu zboží, prací a služeb určitými druhy právnických osob“ z 18. 7. 2011 doplněného federálním zákonem č. 249-FZ „O změnách ...“ z 13. 7. 2015).

Tímto byl ustaven koordinační mechanismus zadávání zakázek pro nahrazování dovozu na nákup dováženého zařízení, prací a služeb, prováděný v rámci investičních projektů s hodnotou nad 10 mld. rublů (cca 125 mil. USD) realizovaných státními firmami, resp. právnickými osobami, kde má RF podíl na základním kapitálu více než 50 %, případně u investičních projektů, které jsou realizovány v rámci státní podpory.

Koordinace zadávání zakázek je prováděna prostřednictvím tzv. vládní komise pro nahrazování dovozu. Komise posuzuje možnosti náhrady dovážené produkce domácími výrobky, případně může organizovat složitější dovozní nákupy. V případě, že se daný druh výrobku nachází na seznamu, je příslušným projektům usnadněn přístup k vládním rozpočtovým prostředkům (pozn.: detailní informace k předmětné zákonné úpravě včetně obou výše uvedených seznamů lze najít na [webových stránkách Vlády RF](#)).

Návrhy aktuálních změn legislativních předpisů v uvedené oblasti je možno sledovat na portálu www.regulation.gov.ru. Příslušná aktuální usnesení vlády k dané problematice je možné monitorovat na [webových stránkách ruské vlády](#). Na federálním portále pro oblast veřejných zakázek – zakupki.gov.ru jsou soustředěny veškeré federální veřejné zakázky. Portál spravuje MER RF, nicméně kontrolní činnost (objednavatelů zakázek) zajišťuje Federální antimonopolní služba (FAS). Pro získání aktuálních informací na tomto portále je zapotřebí oficiální registrace. Internetové zdroje v RF nabízí kromě jiného také placené či částečně veřejné portály tendrů (např. www.rostender.ru, www.komtender.ru, www.bicotender.ru). Pro oblast vypisování tendrů přímo jednotlivými regiony RF je také užitečný portál www.regions.ru.

Pravidlo „třetí zbytečný“

Od května 2020 platí nařízení vlády č. 617, podle kterého se v případě, že se do tendru přihlásí nejméně dva dodavatelé ze zemí EAEU, zahraniční nabízející z tendru automaticky vylučuje. Pokud se na území EAEU poptávané zboží nevyrobí, je možné od tohoto požadavku ustoupit.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

V rámci sankcí došlo k výraznému omezení možností provádění zahraničních plateb z Ruska do zemí EU - omezení využití SWIFT. V Rusku nefungují západní platební karty, země používá vlastní systém "MIR".

Vnitřní platební styk probíhá v zásadě ve stejných intencích jako v Evropě. Specifikem spojeným s vývojem ruské ekonomiky je výrazné kolísání kurzu místní národní měny – rublu.

Platební morálka je určována konkrétní společností a výrobkem. Obecně se nelišila od situace v Evropě.

Nabídka financování a úvěrů je pro ruské SMEs daleko omezenější než pro velké nebo státem kontrolované firmy. Při jednání s SMEs je proto nutná důkladná prověrka platební schopnosti partnera nebo zajištění dodavatelského úvěru.

Pandemie a následný vojenský konflikt s Ukrajinou zhoršil ekonomickou situaci mnoha Rusů, na což reagovaly některé maloobchodní řetězce rozhodnutím o zmrazení cen. A to i v případech, kdy jde o dovozové zboží a cena je tak odvislá od kurzu rublu, který postupně klesá. Běžnou praxí je platba do 60 dní (v případě maloobchodních řetězců).

V rámci řešení odchodů zahraničních společností a převádění jejich podílů je od února 2022 jednoznačně zvýhodňován ruský partner při řešení většiny obchodních sporů s "nespřátelými zeměmi" mezi něž patří i Česká republika, v rámci klasických obchodních sporů nezaplacení faktury, problémy s dodaným zbožím atd. se postupuje standardně dle uzavřené smlouvy a ruské úřady nedělají rozdíly mezi ruskými a zahraničními společnostmi.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Doklady

Při cestě do Ruské federace musí mít cestující u sebe: 1) platný cestovní pas 2) platné ruské vízum 3) finanční prostředky na celou dobu pobytu v RF nebo doklad prokazující zajištění nákladů spojených s pobytem v RF 4) doklad o cestovním zdravotním pojištění platný na území RF.

Od 6.11.2023 je možné žádost o vízum podat přímo na ZÚ RF v Praze, ruských vízových centrech jiných státech EU či podání žádosti o udělení tzv. jednotného elektronického víza online. Cena krátkodobého víza (pobyt do 90 dnů) je 2 080,- Kč a je navýšená o poplatek vízovému centru ve výši 700,- Kč (duben 2023).

Od 01.08.2023 občané 55 států včetně ČR si mohou rovněž vyřídit jednotné elektronické vízum. Žádost se podává v elektronické podobě přes [portál e-Visa](#) či přes mobilní aplikaci, zveřejněné pro stahování na zmíněném webu.

Udělené vízum je jednovstupé s platností 60 dnů ode dne vystavení s dobou pobytu na území nejdéle 16 dnů. Cena tohoto víza je přibližně 2 USD pro žadatele do 6 let a cca 52 USD pro ostatní žadatele.

Platnost víza je možné ověřit na [stránkách ministerstva](#).

S detailními informacemi o jednotlivých typech víz a případnými aktuálními/dočasnými změnami ve vízové agendě, je možné se seznámit na stránkách [ruského konzulátu v Praze](#).

Do některých územních částí Ruské federace mohou cizinci vstupovat pouze na základě zvláštního povolení, o které je třeba zažádat u místně příslušné pobočky pohraniční služby. Ohlašovací povinnost Dne 15. 1. 2007 vstoupil v platnost zákon RF č. 109 o migrační databance cizinců a osob bez občanství v Ruské federaci, který stanoví povinnost ohlásit adresu místa pobytu na území RF. V souladu se zákonem je cestovatel povinen zaregistrovat se (být zaregistrován přijímající stranou) na každém místě, kam přijede (pokud jeho celkový pobyt v RF přesáhne 7 pracovních dní). V případě, že je ubytován v ubytovacím zařízení, splní tuto povinnost ubytovací zařízení. V případě, že návštěvník překročil povolenou dobu pobytu (vztahuje se i na případ, kdy vízum ztratil nebo mu bylo ukradeno) nebo nebyl řádně registrován a odhlášen v místě pobytu, nemá právo opustit území RF, dokud situaci nenapraví přijímající strana v součinnosti s migrační službou. Překročení doby pobytu do 3 dnů se řeší na místě pokutou, překročení delší již podléhá soudnímu řízení.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Zaměstnávání cizinců upravuje federální zákon RF č. 115 z 25. 7. 2002 „O právním postavení cizinců v Ruské federaci“ v platném znění.

Kvóty

Podle tohoto zákona vláda Ruské federace každý rok stanoví na návrh státních orgánů kvótu pro profese, ve kterých cizinci budou moci v RF vykonávat pracovní činnost. Kvóty se stanoví podle demografické situace v jednotlivých oblastech. Povinností zaměstnavatele je si o kvótu zažádat dopředu. V případě kvót na následující kalendářní rok se žádost podává v období od prvního do čtvrtého měsíce v běžícím kalendářním roce. Pokud místní úřady uznají během roku za potřebné, dávají firmám možnost ještě ve stejném roce zažádat si o tzv. překvótování. Firma si může podat žádost o kvótu pouze v případě, že je v konkrétním regionu zaregistrovaná na daňovém úřadě. Kvóty nejsou mezi jednotlivými regiony, oblastmi, kraji a republikami převoditelné. V některých oblastech, popř. sférách činnosti, je zaměstnávání cizinců přímo zakázáno. Na vysoce kvalifikované specialisty se tyto kvóty nevztahují.

Daně

Pokud cizinci stráví v Rusku méně než 183 dní kalendářních dní, platí daň z příjmů 30 %. Nad 183 dní se daň snižuje na 13 %. Tzv. vysoce kvalifikovaní pracovníci mají daň sniženou rovnou na 13 %.

Penzijní a zdravotní pojištění

Dalším ze zákonů, kterými je třeba se řídit je zákon RF č. 109 z r. 2009 „O imigrační evidenci občanů a osob bez občanství Ruské federace“. Zaměstnavatel hradí za pracovníky sociálnímu fondu 30 % (sociální fond v sobě zahrnuje zdravotní, sociální i penzijní odvody), popřípadě snížených 15,1%, pokud úhrn mzdy během kalendářního roku převyší částku 1 917 000 rublů (pro rok 2023).

Pracovní povolení

Postup pro získání pracovního povolení pro zahraničního pracovníka:

1. Zaměstnavatel vyplní žádost o zaplnění pracovního místa na konkrétní profesi v databázi zaměstnavatelů na úřadě práce, který teritoriálně musí korespondovat s adresou zaměstnavatele, pobočky apod. Žádost musí být otevřená 30 dní – během této doby úřad práce vyhledává a posílá na pohovory vhodné kandidáty. V případě odmítnutí kandidáta pak musí zaměstnavatel své rozhodnutí řádně zdůvodnit.
2. Po uplynutí předepsané lhůty již může zaměstnavatel podat na pobočce Migračního centra Ministerstva vnitra (v Moskvě se jedná o Migrační centrum Sacharovo) žádost o zaměstnání zahraniční pracovní síly (tzv. přivlečeníje inostrannoj sily) na konkrétní pozici, která je již odsouhlasena úřadem práce. Vyřízení trvá 30 dnů a poplatek činí 10 tisíc rublů.
3. Následně zaměstnavatel podá žádost o vyřízení pracovního povolení na konkrétního člověka, kterého plánuje pozvat na práci do Ruska. Vyřízení trvá 15 pracovních dnů a poplatek činí 3 500 rublů.
4. Na základě vydaného pracovního povolení podá zaměstnavatel v Migračním centru Ministerstva vnitra (v Moskvě se jedná o MVD Pokrovka) žádost o pozvání na pracovní vízum, které poslouží k vydání jednorázového vstupního víza ruským velvyslanectvím v ČR. Doba vyřízení trvá 16 dnů a poplatek je 800 rublů.
5. Po přiletu pracovníka do Ruska je nutné podat dokumenty na prodloužení víza. Vízum se prodlužuje na dobu platnosti pracovního povolení. Doba vyřízení trvá 21 dní a poplatek činí 1 600 rublů.

Postup pro získání pracovního povolení pro vysoce kvalifikovaného specialistu (VKS):

1. V případě VKS není potřeba jít přes úřad práce, ani se na ně nevztahují kvóty na pracovní místa. Stačí pouze předložit dokumenty specialisty na příslušné pobočce Ministerstvo vnitra. Vyřízení pracovního povolení trvá 3 týdny a poplatek činí 3 500 rub.
2. Na základě vydaného pracovního povolení zaměstnavatel podá žádost na pozvání pro účely vyřízení víza (doba vyřízení je 16 dnů a poplatek činí 800 rublů). Ministerstvo vnitra následně elektronicky zašle potřebné podklady a odsouhlasenou žádost na ruské velvyslanectví v ČR, kde si pracovník vízum za 10 dnů vyzvedne.

5.9 Veletrhy a akce

МЕТАЛЛООБРАБОТКА 2024

výstava obráběcích strojů

20.–24. 5. 2024

Moskva Expocentr

RosPlast a RosUpck

výstava strojů na obrábění plastů a balicích strojů a technologií

18.–21. 6. 2024

Krokus Expo, Moskva

Армия 2024

mezinárodní výstava vojenské techniky

12.–18. 8. 2024

Patriot, Moskva

HouseHold Expo Осень 2024

výstava výrobků pro domácnosti

2.–4. 9. 2024

Moskva Expocentr

WorldFood Moscow 2024

mezinárodní potravinářská výstava

17.–20. 9. 2024

Krokus Expo, Moskva

Петербургский международный газовый форум 2024

mezinárodní výstava ropného průmyslu

8.–11. 10. 2024

Expoforum, Petrohrad

АЗИЯЭКСПО2024

mezinárodní výstava zemědělské techniky

23.–25. 10. 2024

Sirius, Soči

ЮГАГРО 2024

mezinárodní výstava zemědělské techniky

19.–22. 11. 2024

Expograd Jug, Krasnodar

RUSPLASTICA 2025

mezinárodní výstava plastivých výrobků

21.–24. 1. 2025

Moskva Expocentr

ПРОДЭКСПО 2024

potravinářský veletrh

3.–7. 2. 2025

Moskva Expocentr

Российская строительная неделя

strojírenská výstava

11.–14. 3. 2025

Moskva, Expocentr

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví ČR v Ruské federaci

ul. J. Fučíka 12/14 123056 Moskva

tel.: +7 495 276 07 01

tel. ústředna: +7 495 276 07 02

e-mail: moscow.@mzv.gov.cz

web: mzv.gov.cz/moscow

ekonomické oddělení tel.: +7 495 276 07 20 e-mail: moscow.commerce@mzv.gov.cz

konzulární oddělení tel.: +7 495 276 07 15 e-mail: moscow.consulate@mzv.gov.cz

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Pokud je občan ČR zdravotně pojištěn, asistenční služba, na kterou se v souvislosti s instrukcí pojištění obrátí, sama vybere vhodné zdravotní zařízení k ošetření či hospitalizaci. (Pozn.: Při volání z území RF se místo mezinárodního kódu RF „007“ volí číslice „8“. Při volání z pevné linky do zahraničí se volí číslice „8“ a po 4 vteřinách číslo „10“ a dále se vytáčí kód země (pro ČR 420), kód města a číslo volaného účastníka.)

Důležitá telefonní čísla:

- 1 Přivolání hasičů: 101
- 1 Přivolání policie: 102
- 1 Záchraná služba a první pomoc: 103
- 1 Hlášení úniku plynu: 104
- 1 Univerzální pohotovostní číslo: 112
- 1 Velvyslanectví ČR v Moskvě konzulární odd.: +7 495 276 07 15 •

V případě občana ČR v nouzi je k dispozici nouzová linka úřadu: +7 916 353 26 01. Konzulární odbor MZV RF – tel.: +7 499 244 45 81.

Hlavní správa pro otázky migrace Ministerstva vnitra RF (migrační služba) Glavnoje upravlenije po vaprosam migracii MVD RF Moskevská pobočka Moskva, Pokrovka 42 (stanice metra Čistyje prudy) dotazy týkající se registrace cizinců tel.: +7 499 230 72 53 dotazy týkající se získání pracovního povolení pro cizince tel.: +7 499 230 72 53 web: www.gosuslugi.ru.

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

- 1 Nejpoužívanější ruský vyhledávač: www.rambler.ru
- 1 Oficiální stránka prezidenta RF: www.kremlin.ru
- 1 Server orgánů státní správy RF: www.gov.ru
- 1 Server vlády RF s odkazy na jednotlivé resorty: www.government.ru
- 1 Ministerstvo zahraničních věcí RF: www.mid.ru
- 1 Ministerstvo vnitra RF: www.mvd.ru
- 1 Ministerstvo energetiky RF: www.minenergo.gov.ru
- 1 Ministerstvo financí RF: www.minfin.gov.ru
- 1 Ministerstvo dopravy RF: www.mintrans.ru
- 1 Federální služba pro veterinární a fytoosanitární dozor: www.fsvps.ru
- 1 Ministerstvo zdravotnictví a sociálního rozvoje RF: www.minzdravsoc.ru
- 1 Centrální banka RF: www.cbr.ru
- 1 Delegace Evropské unie v RF: www.eeas.europa.eu
- 1 Ruský svaz průmyslníků a podnikatelů: www.rspp.ru
- 1 Moskevská obchodní a průmyslová komora: www.mostpp.ru
- 1 Asociace evropských podnikatelů: www.aebrus.ru
- 1 Federální statistická služba (ROSSTAT): www.rosstat.gov.ru
- 1 Daňová správa: www.nalog.ru
- 1 Informace o clech a Celní unii (RF, Bělorusko, Kazachstán): www.tks.ru
- 1 Turistika: Federální agentura pro cestovní ruch: www.tourism.gov.ru
- 1 Server regionů RF: www.regions.ru
- 1 Server vlády Moskvy: www.mos.ru
- 1 Informace o ruských zákonech: www.garant.ru, www.consultant.ru

Zpravodajské zdroje v ruském jazyce:

- 1 Zpravodajský server NEWSru: www.newsru.com (nefungující na ruském serveru)
- 1 Zpravodajský server Meduza: www.meduza.io (zahraniční agent, nefungující na ruském serveru)
- 1 Deník RBK: www.rbk.ru Deník Kommersant: www.kommersant.ru
- 1 Deník Vedomosti: www.vedomosti.ru
- 1 Internetová TV Dožd': www.tvrain.ru (zahraniční agent, nefungující na ruském serveru)
- 1 Deník Novaja Gazeta: www.novayagazeta.ru (zahraniční agent, nefungující na ruském serveru)
- 1 Deník Rossijskaja Gazeta: www.rg.ru
- 1 Deník Něžavisimaja Gazeta: www.ng.ru
- 1 Zpravodajské zdroje v anglickém jazyce: Deník The Moscow Times: www.themoscowtimes.ru (nefungující na ruském serveru)
- 1 Velvyslanectví České republiky v Moskvě: www.mzv.gov.cz/moskva